

Gule Sider

INFORMASJONSAVIS FOR MO INDUSTRIPARK

NR. 3 – 2019

Frida-Johanne Skevik har lenge drømt om å få styre de store maskinene på Rana Industriterminal AS. Etter at hun fikk fast jobb fikk hun muligheten til å ta kranførerkurs, og hun elsker det. Side 4 og 5

Kraftinvesteringer til 200 millioner, side 6 og 7 | Fjernstyrer kranene, side 8 og 9 | Tre generasjoner industriarbeidere ved Mo industritransport, side 10 og 11 | Jernverksarkivet på flyttefot, side 16 og 17 | Celsastafetten, side 18 og 19

Nordens lengste lagerhylle!

Vi er en nordnorsk samarbeids-
partner og leverandør av utstyr
og forbruksvarer til industri,
bygg/anlegg og offshore.

TOOLS

TOOLS Løvold AS

Koksverksgt 1, 8622 Mo i Rana
Tlf. 75 12 66 00 | www.lovoldas.no

Moderne verksted

Vi produserer, kontrollerer og
sertifiserer alle typer wire- og
løfteredskaper. I tillegg utfører vi
analyser, design og produksjon
av marinforankring.

Løvold®

Kvalitet i alle ledd

Klinkerveien 6-8, 8006 Bodø
Tlf. 75 50 44 00 | www.lovoldas.no

TESS®

SLANGER - TJENESTER - DVHP

Avd. Tess Mo Industripark E-post rana@tess.no

Tlf: 75 13 63 00 • Fax: 75 13 63 01

24 t vakttelefon: 962 26 796 • www.tess.no

AEO

AEO NORDLAND AS
aeonordland@aeo.no
www.aeo.no

24t vakt-
telefon

Tlf.: 75 12 00 00
Faks: 75 12 08 91
Mo i Rana: 416 78 303

CIRCLE K

DNB

Bank fra
A til Å

Leder av Arve Ulriksen

styreleder NHO Nordland og adm.dir Mo Industripark as

GULE SIDER, informasjonsblad for disse bedriftene:

AGA Kantinedrift og Catering AS,
AVANTI engineering AS, Byggservice
Rana AS, Celsa Armeringsstål AS,
Ferroglobe Mangan Norge AS, Elkem
Rana AS, Harsco Metals Norway AS,
Helse & Sikkerhet SA, Industriprosjekt
AS, Inventum RTD AS, Itet AS, KIS
Nord AS, avd. Mo, Kunnskapsparken
Helgeland AS, Miljøteknikk
Terrateam AS, Miras Solution AS, Mo
Fjernvarme AS, Mo Industripark AS,
Mo Industritransport AS, MOMEK
Group AS, MoTest AS, Norsk Ildfast
Gjenvinning Drift AS, OpusCapita AS,
PricewaterhouseCoopers AS, Rana
Gruber AS, Rana Industriterminal AS,
Rana Utviklingsselskap AS, Ranfjord
Fiskeprodukter AS, Relacom AS,
Siemens AS, Industry Solution Division,
SINTEF Molab AS, SMA Mineral AS,
TESS Rana AS, T. T. Kran og industrielt
vedlikehold AS, ID Reklame,
Østbø Rana AS.

I redaksjonen MIP Info:

Ansv. utgiver:
Arve Ulriksen
Jan Gabor
Tonje Nermark

Tekst, foto og design:
Mye i Media AS, MIP as

Trykk: ID Reklame

Tips til Gule Sider kan sendes til:
tonje.nermark@mip.no

Mo Industripark as

Klarsignal fra regjeringen avgjørende for økt verdiskaping i nord

Investeringer i milliardklassen i industrihovedstaden i nord står i fare dersom ikke Regjeringen gir klarsignal til å forskuttere 120 millioner i farledsutbedring gjennom statlig ordning.

Utvidet ramme

Kapasiteten på et av de største og travleste havneavsnittene i Norge, som ligger i Mo i Rana, vil med organisk vekst og varslet årlig vekst i norske havner, raskt nærme seg øvre grense. Dette gjør at mange av de over 100 bedriftene i Mo Industripark, som hver dag forholder seg til konkurranse på verdensmarkedene, vil hindres fra å vokse videre. Det er derfor helt nødvendig å investere i sjørelatert infrastruktur i Rana.

Da rammen for den statlige forskutteringsordningen fra 2018 for fiskerihavner og farledsutbedringer ble utvidet fra 350 til 550 millioner i 2019, ble dette mottatt som et tydelig og gledelig signal på at Stortinget ønsket å styrke sjøfrakten og næringsutviklingen i Norge. Ordningen må derimot vise i praksis å ha en helhetlig tilnærming til målsettingen om styrking av eksisterende næringsliv, som det heter i utlysningsteksten fra Samferdselsdepartementet. Med de store ringvirkningene vi kan vise til

for dypvannskaiprojektet i Rana, er det utenkelig at vi ikke skulle være kvalifisert til ordningen.

Ingen infrastruktur, ingen vekst

Total årlig omsetning blant bedriftene i en av Norges største industripark er på 7,5 milliarder hvorav 5,5 milliarder er eksportorientert. Rundt 70 prosent av produktene fra Mo Industripark ender opp på globale markeder og bedriftene i parken står for rundt 25 prosent av eksportrelatert verdiskaping fra Nordland. Dette er med å gjøre Nordland til en av de største eksportregionene i Norge. Men bedriftene i Mo Industripark gjør det i dag godt på tross av og ikke på grunn av infrastrukturen i regionen.

Gods på jernbane står som vi vet i fare for å kollapse. Gods på vei er ikke et reelt alternativ for mange industriprodukter. Sjøveien er det eneste solide alternativet for både råstoff inn og ferdigprodukter ut av Mo Industripark. Det er også det mest miljøvennlige. Derfor er det med dyp bekymring at jeg erfarer at Regjeringen, Samferdselsdepartementet, sentrale politikere og statssekretærer fra Nordland i 2019 ikke kan gi signaler om en snarlig avklaring om støtte til vår søknad om statlig forskuttering av farledsutbedring som er videreført fra 2018.

Oppfyller alle krav

Vi har i dag fire havneavsnitt i Mo i Rana, en industriby som har flere grønne, landbaserte næringer som hevder seg godt i global konkurranse.

Flere av havneavsnittene betjener industrien, og god logistikk er et helt sentralt element for å sikre konkurransekraft også i fremtiden. I Mo i Rana samarbeider derfor industrien og det offentlige for å styrke sjøfrakten og konkurransekraften ved at vi sammen planlegger bygging av en dypvannskai i tilknytning til Rana Industriterminal.

Den omsøkte forskutteringsrammen for prosjektet i Rana er på 120 millioner og prosjektet oppfyller samtlige krav i utlysningen fra

Samferdselsdepartementet. Prosjektet er også klart til gjennomføring så snart forskutteringsavtale foreligger da miljøgeologiske og geotekniske arbeider er startet opp.

De store samfunnsmessige gevinstene ved gjennomføring av prosjektet er også godt formidlet og det vil være underlig om man velger bort vårt prosjekt i forskutteringsordningen. Det er dessuten det eneste prosjekt i Nordland som søker på forskutteringsordningen.

En rekke gevinster

Prosjektet i Mo i Rana, hvor Rana Kommune/ Mo i Rana Havn KF og Mo Industripark AS etablerer en ny offentlig eid intermodal terminal med dypvannskai, vil utløse to viktige gevinster.

Prosjektet vil for det første ha en svært gunstig miljøeffekt da mudring av Ranfjorden vil fjerne forurenset masse, som til dels skyldes gamle statlige industrisynder fra Norsk Jernverks-tiden, og samtidig oppnå mer gunstig seilingsdybde for store skip. Vi har flere eksempler de siste årene hvor bedrifter har tapt prosjekter fordi havnen i dag ikke har kapasitet til å ta imot store fartøyer.

For det andre vil prosjektet ha stor samfunnsøkonomisk effekt da utbedring av farled og ny dypvannskai vil kunne utløse ringvirkninger i form av investeringer og ny næringsvirksomhet på nærmere 5 milliarder, ved eksisterende offentlig havneavsnitt og ny intermodal terminal. Farledsutbedring er dermed et helt sentralt element i å styrke konkurransekraften til næringslivet i industrihovedstaden i nord.

Vekstnæringer i nord

Vi har mange vekstnæringer i nord innen både havbaserte næringer og landbasert industri. De prosjektene vi kjenner til som har fått innvilget midler så langt i forskutteringsordningen er fiskerihavner i Troms og Finnmark. Det er gledelig at de havbaserte næringen i nord på denne måten styrkes. Men Regjeringen må anerkjenne at farledsprosjektet i Mo i Rana er et av de viktigste enkelttiltakene for å styrke de landbaserte næringene i en av de største eksportregionene i Norge.

Den forventede veksten i våre grønne landbaserte næringer i Nordland og store næringsrelaterte investeringer står i fare for å utebli dersom ikke det offentlige evner å prioritere strategisk riktig for å styrke infrastrukturen i nord.

Bakgrunn

Samferdselsdepartementet fikk mandat til å inngå avtaler om forskuttering av midler til fiskerihavner og farleder i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2018. Rammen for forskutteringsordningen var da på 350 millioner og ble i 2019 gledelig utvidet til 550 millioner.

Rana Kommune og Mo Industripark AS har søkt om å få forskuttere 120 millioner for å miljømudre Ranfjorden og bygge av en sårt tiltrengt dypvannskai til den grønne industrien i Rana.

Prosjektet i Mo i Rana, hvor Rana Kommune / Mo i Rana Havn KF og Mo Industripark AS etablerer en ny offentlig eid intermodal terminal med dypvannskai, ligger prioritert i andre halvdel av NTP. Dette er også et at kviteriene til Samferdselsdepartementet for å kunne søke på forskutteringsmidler. Forskutteringsordningen muliggjør tidlig oppstart av farledsprosjekter i NTP. Alle kriterier er oppfylt i prosjektet i Mo i Rana.

Beslutning om prosjektet kommer med i forskutteringsordningen for 2019, var ikke fattet da Gule Sider 3-2019 gikk til trykk.

Frida-Johanne Skevik
losser og laster fra Rana
Industriterminals kraner.

Fant drømmejobben høyt over bakken

– Jeg ser absolutt for meg en framtid her oppi krana. Jeg stortrives og jeg er veldig, veldig glad i jobben min.

Det sier Frida-Johanne Skevik (24) som tar kranførerkurs ved Rana Industriterminal AS.

Fikk fast stilling

Hun er en av stadig flere som velger det som tidligere har blitt ansett som en utradisjonell yrkesretning for en ung kvinne.

– Pappa jobber som kranfører og jeg fikk være

med ham opp i krana da jeg var lita. Det ga mersmak. Jeg husker hvor kult jeg syntes det var, sier Skevik.

I 2011 fikk hun eget adgangskort til Rana Industriterminal da hun ble ansatt som maler i et sommervikariat.

– Da malte jeg utstyret, og trivdes så godt at jeg bare ble værende som vikar. I 2014 fylte jeg 18 år og da fikk jeg delta i produksjonen, og fikk endelig fast jobb her i januar 2019. Jeg fikk ikke kjøre kran før jeg fikk fast jobb her,

så det har vært drømmen min lenge nå. Jeg har mange ganger sett opp på krana og drømt om å få styre den.

Viser tillit

Skevik er veldig fornøyd med å ha fått fast stilling.

– Jeg synes det er artig at de tar inn jenter, og ikke bare mennfolk som det tradisjonelt har pleid å være i dette yrket. Jeg har alltid hatt veldig lyst til å kjøre store maskiner. Etter at jeg fikk fast jobb har jeg fått tilbud om å kjøre

Skevik får stadig nye arbeidsoppgaver. Nå har hun også blitt verneombud.

Daglig leder ved Rana Industriterminal, Alf A. Øverli.

opp til hjullaster og kran. Hjullaster har jeg allerede fullført og nå tar jeg kranførerkurs. Det viser at de har tillit til at jeg kan bli en god kranfører, og det er artig å bli vist den tilliten, forteller hun mens hun lossrer koks fra et lasteskip til en sjut. Deretter kommer det lastebiler som henter lasten, og kjører den videre til kunden.

– Vi har mye å gjøre, og det liker jeg. Kurset gir henne sertifikat til å kjøre portalkran. Inkludert i pakken ligger også kursbevis for traverskran.

– Jeg tok kurset for noen uker siden, og var da en periode på bulken. Nå må jeg ha 100 timer i kрана for å fullføre kranførerkurset. Så langt har jeg mellom 20 og 30 timer, men jeg vil ha alle timene som skal til for å bli trygg i kрана. Det er veldig fint her oppe.

Variert hverdag

Operatørene byttes på arbeidsoppgavene og får dermed variasjon i hverdagen.

– Det er godt å være ute, uansett vær. Man må være både fysisk og psykisk sterk, ha øynene oppe og følge med. Vi stropper blant annet armeringsjern og skifter åk på kranene. Da kan det være greit å være i sånn passe god, fysisk form. Man må kunne holde hodet kaldt og følge med, og alltid bruke verneutstyr. Det er et veldig godt arbeidsmiljø her og vi passer godt på hverandre, forteller hun.

Kollegaene synes det er artig at Skevik ønsker å kjøre kрана. Det er store maskiner, og det må man selvsagt ha respekt for.

– Du må nesten prøve det for å skjønne hvor artig det er. Det er ubeskrivelig. Jobben i seg selv og arbeidskollegaene er det beste. Vi har

et veldig godt arbeidsmiljø her og nå føler jeg at jeg er på rett plass. I år har jeg faktisk blitt verneombud også, så det baller bare på seg.

Naturlig utvikling

– Vi har et ønske om å legge tilrette for kompetanseheving. Vi må sørge for fornying og la de unge slippe til. Det mener vi er en naturlig utvikling på arbeidsplassen, forteller daglig leder ved Rana Industriterminal, Alf A. Øverli.

Han er imponert over at mange av de yngre medarbeiderne lærer nye oppgaver fort.

– På alle arbeidsplasser er det bra med en miks av jenter og gutter. Vi gjør ikke et nummer ut av at Frida-Johanne er en kvinnelig kranfører. Det er en selvfølge. Vi er jo tross alt i 2019.

Investerer 200 millioner i kraftverk

MIP Miljøkraft satser hardt på produksjon av grønn energi. Fra før driver de fire småkraftverk, og byggeprosessen av to nye i Leiråga på Melfjellet nærmer seg nå innspurten. Daglig leder i MIP Miljøkraft AS, Tore Rafdal, forteller at fremdriften er fin og at utbyggingen er i rute.

– Tidsrammen for prosjektet er slik at vi skal ha produksjon i Øvre Leiråga allerede i oktober i år, mens Nedre Leiråga kommer i produksjon i april 2020, forteller Rafdal.

– Ferdigstillinga av Øvre Leiråga er bra i henhold til planen, mens vi for Nedre Leiråga har forskjøvet det noe, legger han til.

Tidkrevende arbeid

I rørtraseene og tunnelene skal det til sammen legges omkring to kilometer med rør før de er ferdige, og Rafdal forteller at mye av rørgata til Øvre Leiråga nå er lagt. Det er solide rør med en diameter på 1600 millimeter som skal på plass.

Legging av slike rørgater er et møysommelig og tidkrevende arbeid. Det skal avdekkes, sprenges og fjernes masser. Steinen som tas ut knuses og legges tilbake i rørgata, slik at de får dekket en del av de sårene som naturen påføres.

– Når rørene er på plass er det viktig å sørge for at de ikke komprimeres og mister sirkelformen. Det er et arbeid som definitivt må gjøres med omhu, sier Rafdal.

– Og, legger han til, vi skal også forsere elva og legge rør under den, der det i tillegg skal legges forsterkninger rundt rørene. Det er et utfordrende og vanskelig arbeid, som ikke kan gjøres dersom man har høy vannføring.

– I anlegget i Øvre Leiråga vil det være to maskiner. En Pelton turbin er allerede montert, og så skal det også inn en stor Francisturbin. Den kommer oppover 21. juni, så det er ikke lenge til at også den monteres, avslører han.

– Nedre Leiråga er et tunnelanlegg, så der er det ikke så mange meterne med rør som skal legges for å nå inn til kraftstasjonen. I

dette anlegget skal vi inn med en Capellans maskin, da disse er bedre egnet for lave trykkfall, fortsetter han.

Engasjerer lokale entreprenører

Hovedentreprisen i prosjektet er det Øijord og Aanes som har. De er også en del av eierskapet i MIP Miljøkraft med sine 44 prosent av aksjene. Mo Industripark AS eier resterende 56 prosent.

– Prislappen på disse to nye kraftverkene er på omlag 200 millioner kroner, og av disse går nærmere 140 millioner til lokale leverandører. Det resterende går til turbiner som leveres fra en produsent i Østerrike.

– Strømmen fra disse to anleggene kobles sammen, og vi har nå lagt jordkabel fra Leiråneset og ned til Sandaurneset. Derfra skal vi legge sjøkabel ned til Yttraleningen, og denne er det meningen skal på plass i løpet av sommeren i år. Videre fra Yttraleningen legger vi jordkabel langs sida av Risfjellet og ned til Langvatn trafostasjon ved Selforssjøen. Denne nye trafostasjonen er det Helgeland Kraft som skal bygge, forteller Rafdal.

– Bygginga av dette strømnettet ligger også inne i prosjektsummen på 200 millioner, legger han til.

Mye kraft

Øvre Leiråga skal produsere om lag 26 Gwh. I Nedre Leiråga er fallhøyden vesentlig mindre, og der vil det produseres 8,6 Gwh. Totalt blir det altså 34,6 Gwh fra de to kraftverkene.

– Krafta selger vi direkte på nettet og vi har en avtale med SKS Handel AS på Fauske, som står for salget av den produksjonen vi har. SKS har jo base i Nordland, og på den måten får vi bruke en lokal aktør også i salgsfasen, sier Rafdal.

– Krafta fra disse to anleggene vil vel dekke behovet til omtrent 1700 husstander, og holder kraftprisene seg som i dag, lever vi godt med det. Da blir det butikk av produksjonen, avslutter han.

Konkurransetrinn

Administrerende direktør i Mo Industripark AS, majoritetseier i MIP Miljøkraft, sier satsingen på småkraft er sentralt i selskapets strategi.

– Da MIP AS i 2017 gikk sammen med Øijord og Aanes om å etablere MIP Miljøkraft, var det fordi tilgangen på fornybar energi henger sammen med utviklingen av grønn industri. Vi mener det er en styrke for regionen at det er et overskuddsområde på miljøvennlig kraft, noe vi ser at internasjonale aktører etterspør når de leter globalt etter områder å etablere seg i. Vår satsing på småkraft er et av flere bidrag for å sikre konkurransekraft i vår region og ikke minst fører det til økt aktivitet for eksempelvis det lokale leverandørmiljøet, forklarer Arve Ulriksen.

Arbeidet helt øverst ved vanninntaket pågår for fullt.

Daglig leder i MIP Miljøkraft AS, Tore Rafdal, forteller at prosjektet med to nye kraftverk i Leiråga går etter planen.

KRAFTVERKENE I LEIRÅGA

- Bygges av MIP Miljøkraft AS.
- MIP Miljøkraft eies av Mo Industripark AS (56 %) og Øijord og Aanes (44 %).
- Kostnadsramme på 200 millioner.
- Produserer strøm tilsvarende 1700 husstander.

Øvre Leiråga kraftstasjon tar form. Her vil det produseres 26 Gwh.

Montering av et rørbend et sted mellom de to kraftstasjonene.

Fra krankabin til joystick – Jeg har en kremjobb!

Asbjørn Eide har vært på «verket» siden 1980. Fra han begynte å arbeide ute på tomte til i dag har det skjedd ei rivende utvikling både teknologisk og ikke minst miljømessig både utenfor og innenfor valseverksveggene.

Det som er Celsas valseverk i dag var opprinnelig drevet av Norsk Jernverk. Deler av utstyret kom fra Tyskland som krigserstatning etter andre verdenskrig og var kanskje alt da noe utdatert.

Etter at jernverket gikk over fra statlig til privat eierskap, har flere aktører drevet det som i dag er stålverket og mange husker muligens både Fundia og Ruukki. Det

spanske konsernet Celsa Group kom inn på eiersiden i Mo i Rana i 2006 og har satset friskt siden den gang.

Mye har også skjedd på effektiviseringsfronten oppigjennom. Historisk hadde man på det meste opptil 75 mann på hvert skift på finverksløypa. I dag drives det med 12 mann på skiftet.

Fjernstyrer kranene

Tekniske nyvinninger og satsing på energibesparelser, pluss miljøhensyn og økonomi har drevet fram utviklingen, og blant Celsas arbeidsstokk finnes både de som har sett det meste innenfor verksveggene og de som er ganske ferske i arbeidslivet.

Asbjørn Eide har jobbet i industriparken i snart 40 år og har stort sett arbeidet som ovnsmann og kranfører siden han gikk over fra adjustasjen til disse arbeidsområdene. I dag gjør han jobben fra hovedkabinen i valseverket.

– Dette er en kremjobb, sier Asbjørn og styrer joystickene.

Han sitter i et kontrollrom der alle veggene er dekket av store dataskjermer. Arbeidsoppgavene han styrer skjer 300 meter borte.

– Stålet kommer til oss på flere måter. Noen ganger kommer det rett fra strengstøypinga der det nå blir puttet i en stor «termos» som holder stålet på rundt 800 grader til det kommer til oss. Vi kan da sette det inn i

Fv. Asbjørn og lærling Håkon Luktvasli Henriksen.

En høyteknologisk arbeidsdag.

emneovnen og videre varme det til vel 1100 grader før det går ut i valseløypa, forteller Asbjørn mens han følger med på skjermene foran seg.

– Tidligere fikk vi stålet på rundt 400 grader, eller også helt kaldt. Det sier seg selv at det koster mye å ta det opp fra null grader til 1100. Vi sparer faktisk 2/3deler av energibehovet på denne måten, forklarer han.

Erfaring og fersk kompetanse

En gang i tiden var det 12 mann som gjorde Asbjørns jobb på hvert skift. I dag er det én mann på hvert skift som har dette ansvaret. – Jeg må jo si at jeg synes jeg har en kremjobb. Dette kontrollrommet er nesten lydløst i forhold til støyen i krankabinen.

Jeg har full oversikt over både ovnsdrifta og kranarbeidet.

Selv om Asbjørn styrer krana 300 meter bortenfor der han sitter, forklarer han at sikkerhet er ingen problem.

– Kranens arbeidsområde er helt avspærret. I tillegg har vi sensorer som ser om noen beveger seg inn i området. Da går alarmen.

For tiden har Asbjørn en lærling sammen med seg, noe han trives godt med.

– Det er jo en lykke å få arbeide sammen med unge folk, sier 60 åringen som har bestemt seg for å fortsette i jobben etter fylte 62 år da han kunne ha gått av.

Lærlingen Håkon Luktvasli Henriksen er 18 år og kommer rett fra industriteknikklinjen på Polarsirkelen videregående skole. Han synes det er stor stas å komme tett på industri.

– Dette er nesten bedre enn drømmen. Jeg hadde bestemt meg for å ta en utdanning i industrien. Jeg ville ikke sitte på et kontor hele dagen. Her er det varierte arbeidsoppgaver i et trivelig miljø. Jeg kunne ikke fått det bedre. Det er interessant å jobbe med så avansert teknologi som vi opererer med her. Om et par år får jeg fagbrev og den høyeste drømmen er å få fast jobb her, avslutter Håkon.

Tre generasjoner industriarbeidere i samme bedrift

Bestefar Gustav Flatås (69), sønnen Kristian Flatås (46) og barnebarnet Martin Flatås (23) jobber alle ved Mo Industritransport AS. – Vi harmoniserer godt.

– Jeg begynte her 18. januar 1971. Den gang var denne tjenesten en del av Norsk Jernverk. Det var flott å jobbe her da og det er flott å jobbe her nå, forteller Gustav.

Han har kjørt maskiner i alle disse årene. Hovedsaklig kranene på skraphaugen.

– Jeg trengte arbeid, søkte og fikk stillingen. På den tiden var det enkelt å få jobb. Jeg

hadde sertifikat for lastebil, så det var ikke noe problem, sier veteranen.

En god arbeidsplass

Mo Industritransport AS (MIT) ble etablert i

Tre generasjoner Flatås i én og samme bedrift. Fv. Martin, Kristian og Gustav ved Mo Industritransport AS.

hertet av Mo industripark den 6. september 1989 og er et datterselskap av industrikonsernet Øijord & Aanes AS.

MIT har en stor og spesialisert maskinpark som utfører tjenester for industribedriftene i Mo Industripark. De sørger for mottak-, håndtering- og lagring av råvarer, halvfabrikata og ferdigvarer for sine kunder.

– Det har vært store endringer her i løpet av årene. Jeg synes å huske at det var mer travelt før. Men, da var vi færre ansatte og hadde dårligere utstyr. HMS var ikke et tema den gang, mimrer Gustav.

I dag har bedriften 108 ansatte. Da han startet var de omtrent halvparten, men Gustav har trivdes hele veien.

– Jeg har alltid snakket varmt om Mo Industritransport AS. Det har vært en bra arbeidsplass, forteller han.

Variert arbeidshverdag

Sønnen Kristian fulgte tidlig i farens fotspor og fikk jobb på samme arbeidsplass som faren 16. februar 1994.

– Jeg ser ikke bort fra at pappa hadde en finger med i spillet ved at jeg ble ansatt her. Jeg jobbet egentlig litt her og der rett etter videregående. Blant annet på Jakhelln. Så ble jeg oppringt av driftsleder på Vikabandet, som spurte om jeg kunne komme og jobbe der i to dager. Jeg tok meg et par dager fri for å jobbe på Vikabandet, og siden har jeg blitt værende i parken, sier Kristian.

– Jeg hadde ingen sertifikater da jeg begynte her, men har tatt alt i ettertid etter tilbud fra arbeidsgiver.

Kristian kjører truck, kran og hjullaster og har en skiftende arbeidshverdag.

– Det varierer litt fra dag til dag hvor jeg jobber. Jeg settes inn der det er behov og jeg liker variasjonen. Og så trives jeg god med kollegaene som jeg jobber med, forteller Kristian.

I løpet av årene har de ansatte fått det mer behagelig på jobb takket være fornying av arbeidsverktøyene.

– Jeg merker det i stor grad på forbedringer av utstyret. Hovedsaklig på hjullasterne. De er sterkere og raskere i dag enn de var før. Det er i tillegg en helt annen ergonomi og det er mer komfort, forklarer Kristian.

Gode utdanningstilbud

Martin var bare fem år da han første gang fikk være med opp i krana på skraphaugen sammen med bestefar.

– Det gjorde inntrykk. Jeg sitter jo her nå, smiler den yngste av Flatåsene i MIT, Martin, som startet i jobben 30. januar 2017. – Jeg begynte vel å jobbe her fordi resten av slekta gjør det, forteller han.

Martin er egentlig utdannet blikkenslager, men fikk mulighet til å jobbe i MIT etter endt skolegang.

– Det var ingen ledige stillinger som blikkenslager da jeg var ferdig utdannet, men de hadde behov for folk her ved Mo Industritransport AS. Nå jobber jeg

her, kjører heisekran og truck inne på Celsas finverk og sørger for å ta unna produksjonen.

I tillegg tar han fagbrev innen logistikk etter oppmuntring fra arbeidsgiveren.

– Jeg fikk en forespørsel fra ledelsen om å ta relevant fagbrev, og det synes jeg er et bra tilbud, som jeg nå benytter meg av, forklarer Martin.

Godt arbeidsmiljø

Mo Industritransport AS har en stor og spesialisert maskinpark og leverer en rekke tjenester i parken.

– Maskinparken i kombinasjon med god service har nok bidratt til at vi har klart å være en ledende aktør innen transporttjenester i industriparken, forteller Kristian.

I tillegg roser alle tre det gode arbeidsmiljøet og en ledelse med beina godt plantet på jorda.

– Jeg føler at bedriften er veldig ivaretagende. Vi har et godt og sunt arbeidsmiljø, og her blir vi sett og hørt som personer. Ikke bare som brikker i et spill hvor man skal tjene mest mulig, sier Kristian.

– Jeg trives også veldig godt med kollegaene mine, men det beste er at jeg får jobbe skift. Da er det færre dager hvor jeg må stå opp tidlig. Og så må jeg jo opp midt i natta enkelte dager, når jeg begynner på jobb klokka seks, forklarer Martin.

Bestefar Gustav er helt enig.

– De åtte første årene gikk jeg dagtid på laboratoriet ved Norsk Jernverk. Jeg søkte meg over for å få lov til å gå skift. Jeg liker både variasjonen og det at jeg kan sove litt lenger enkelte dager, sier han.

En fordel

Når de møtes til familiemiddag går det mye i arbeidsprat og de ser ingen ulemper med å jobbe sammen med familien. Tvert imot.

– Vi har ingen konflikter og har harmonisert godt sammen. Så snart jeg fikk vite at jeg fikk jobb her, tok pappa og bestefar meg med på omvisning. Det var kanskje lettere for meg å komme inn her til sammenligning med en som aldri har vært her. Jeg kjente egentlig stedet, menneskene og rutinene godt før jeg begynte her. Det har bare vært en fordel, avslutter Martin Flatås.

Gravid i industrien

Det ansettes stadig flere kvinnelige fagarbeidere i industrien. Det har fått Celsa til å undersøke forholdene for gravide som jobber i industrien.

– Åååhh jeg trives så godt på Stålovn. Kran 67. Det er rett og slett krankjøring jeg føler meg skikkelig god på. Det er det jeg elsker å gjøre. Det er topp favoritt, sier nyutdannet og topp motivert fagarbeider i kjemi- og prosessfaget, Kristine Kvannli (20).

– Jeg føler at jeg har teknikken inne. Alle de tøffe oppgavene hvor det er mye som kan skje. Det gir mestringsfølelse. Om det skjer et elektrodebrudd, må jeg bruke spesialutstyr for å hente dem i ovnen. Man må hente inn sleng og være forsiktig om man skal skifte elektroder, for da har man en liten talje (krok), som skal løfte mange kilo og man skal treffe hullet den skal ligge i. Det er et fint arbeid synes jeg og jeg vil tro det er en fordel å være dame på dette. Vi liker sånn finarbeid.

Viktig varslingsrutine

Kvannli kommer egentlig fra Mosjøen og hadde tenkt å søke lærlingplass på Alcoa. Hun visste lite om mulighetene innen industrien i Mo i Rana, og det var kjæresten som oppfordret henne til å søke plass på Celsa Armeringsstål. Da fikk hun øynene opp for et helt industrimiljø og nye muligheter i Nord-Norges industrihovedstad.

– Jeg var egentlig for sent ute, men ringte og spurte om jeg kunne få levere søknad. Samme dag fikk jeg vite at jeg fikk lærlingplass på Celsa. Da var det helt klart for meg at det var dette jeg skulle gjøre og jeg svarte ja på flekken.

Alle nyansatte må gjennom helsekontroll for å sjekke vekt, hjerte, lunger, hørsel og slikt, og kvinnelige medarbeidere får beskjed om å informere ledelsen dersom de mistenker graviditet.

– De var flinke til å informere om dette da vi begynte her. Da visste jeg at jeg måtte si ifra fra dag én dersom jeg ble gravid, noe jeg etterhvert ble, sier Kvannli som nå er gravid i tredje måned.

– Da ordnet vi et møte med opplærings- og HMS-koordinator Tore Aasen, HR-konsulent Kristina Marlene Hansen, driftsleder Susann Wassmo og lege. De spurte først hva jeg ville gjøre, og jeg ville selvsagt kjøre kran. Så vi prøvde oss litt fram.

Fra kran til kontor

Kvannli var bare én måned ute i stålverket, før de ønsket å omplassere henne. De fryktet at stålovnens elektromagnetiske felt, varmebølger og lydstråler kunne medføre en risiko for fosteret.

– Jeg ble derfor omplassert til sakskabinen på stålverket, den siste plassen emnene sendes før de videreføres til neste verk. Der er det trygt å være, men de ville få Molab til å teste lufta for å være helt sikre på at den er ren nok, derfor har jeg inntil videre fått kontorjobb, sier Kvannli.

Under lærlingetiden fikk hun opplæring på alle avdelinger, og kan derfor brukes overalt.

– Lærlingene får ta hele løypa og kan brukes hvor som helst, og dette er en fordel. Opplæring av nye ansatte tar mye tid, så det er en fordel for oss som har tatt utdanningen vår her. Kvannli er faktisk førstemann på kontoret hver morgen.

– Jeg møter opp klokken 06. Det var jeg vant med fra tiden på stålverket, og så er jeg ferdig klokka 14.

I den nye kontorjobben har hun fått litt ansvar for sommervikarer, noe arkivarbeid da alt skal digitaliseres og der det ellers er behov for en hjelpende hånd.

– De har sagt at jeg skal få lov til å jobbe så lenge jeg klarer, og det er jeg glad for. Nå håper jeg bare at lufta på sakskabinen er god slik at jeg får jobbe på stålverket igjen.

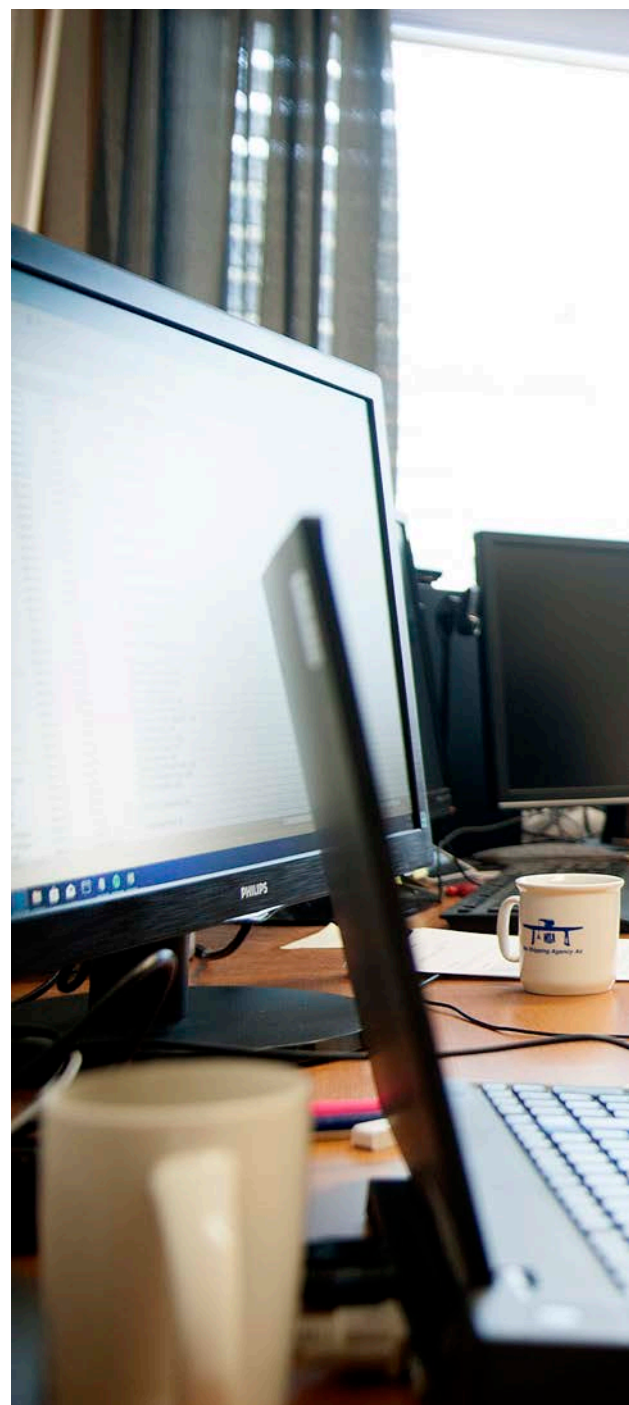
Prosjekt gravid

Hun trives godt på Celsa, men merker at det kan være en ulempe å være kvinnelig medarbeider når det kommer til styrke.

– Det er noen tunge løft i enkelte arbeidsoppgaver. Og utholdenhet. Jeg klarer ikke varmen like godt som en mann, men det

går nok også en del på manglende erfaring. Men, her får man alltid hjelp hvis det er noe jeg ikke får til, og det er ikke flaut å be om hjelp. Kollegaene mine sier alltid at jeg må si ifra. Det er ikke lov å tøffe seg og dessuten jobber vi alltid sammen. Det er dårlig HMS å jobbe alene, for da får man ikke varslet dersom det skulle skje noe. Selv om hun elsker jobben på Celsa, erkjenner hun at det er en utfordrende arbeidsplass som gravid.

– Nå er det stadig flere kvinnelige fagarbeidere i industrien, og arbeidsgiveren min prøver seg litt frem nå for å se hvor det er best for meg og babyen å være. Ikke bare for vår del, men også for fremtidige, gravide industriarbeidere. Celsa har et ønske om å tilrettelegge for oss damer i framtiden, og det er bra at man kan fortsette å jobbe selv om man blir gravid. Vi har altså et slags prøveprosjekt "gravide Kvannli" på gang, sier hun.

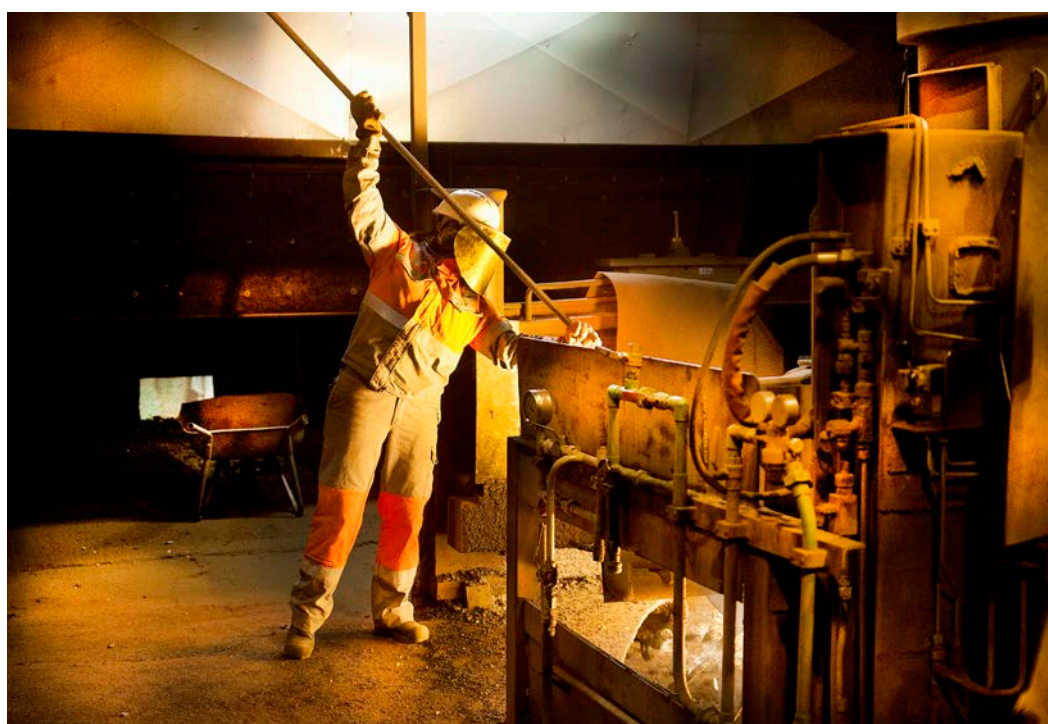
Kristine Kvannli får kontorjobb frem til hun går ut i mammapermisjon, for å beskytte fosteret mot stråling.

Styrer egen hverdag

Kvannli var alene som kvinnelig ansatt på stålverket i cirka ett år mens hun var lærling, men nå er de allerede 6-7 kvinnelige ansatte. – Jeg er den første av dem som er gravid, men det kan jo bli flere etterhvert.

Først hadde de ikke andre arbeidsoppgaver å tilby. Kontorene var fulle, men nå har hun fått egen stol og datamaskin på Tore Aasens kontor.

– De er veldig opptatt av jeg ikke skal stresse og jeg får styre min egen hverdag. Det er veldig godt. De er så snille og omsorgsfulle. Jeg følte meg veldig velkommen da jeg kom hit på kontoret, og det er godt. Jeg ser frem til å få kjøre kran igjen når jeg er ferdig med mammapermisjon, men først og fremst ser jeg frem til å bli mamma.

Her fra jobben på Stålovnen hvor hun vanligvis har sitt "kontor".

Et omfattende feieprogram som er et spleiselag mellom flere bedrifter i parken inngår som en viktig del av pågående tiltak for å redusere støvflukt fra Mo Industripark.

Rekordlav konsentrasjon av svevestøv i 2018

Årsrapporten fra SINTEF MOLAB for luftovervåkingsprogrammet i Mo i Rana for 2018 viser at konsentrasjonen av svevestøv stadig forbedres og aldri har vært lavere siden målingen startet.

Siden 2003 har luftkvaliteten i Mo i Rana vært under døgkontinuerlig overvåking. Sintef Molab gjennomfører målingene i byen på oppdrag fra Rana Kommune som administrerer luftovervåkingsprogrammet. Både næringslivet og kommunen mottar månedlige rapporter fra SINTEF Molab i tillegg til at måledataene i sanntid fra målestasjonen ved Moheia kan følges på www.luftkvalitet.info.

Tallene for 2018 viser at årskonsentrasjonen av svevestøv har gått ytterligere ned fra året før, som var forrige rekordlave måling. Det har ikke vært målet et lavere gjennomsnittlige svevestøvnivået i lufta på Mo (årsmiddel) siden målingene startet. Årsmiddel for PM10 lå på

18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (19,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i 2017), dvs. godt under grenseverdien på 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Årsmiddel for PM2,5 lå på 8,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (9,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i 2017), dvs. godt under grenseverdien på 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Skjerpede krav

I 2018 ble det også registrert til sammen 14 døgn med overskridelser av grensa for tillatt mengde svevestøv i Mo-lufta, og er dermed godt innenfor årsgrensa på 30 for antall døgnoverskridelser satt av Miljødirektoratet.

Ser man nærmere på tallene viser de at konsentrasjonen av ulike metaller jevnt over er godt under anbefalingene satt av Folkehelseinstituttet. De senere årene har myndighetene skjerpet kravene for både antall

tillatte døgnoverskridelser og årsmiddel for konsentrasjon av svevestøv.

I 2015 vedtok klima- og miljødepartementet nye og strengere krav til lokal luftkvalitet i norske byer som trådte i kraft 1. januar 2016. Antall tillatte døgnoverskridelser i løpet av et år ble satt ned fra 35 til 30 døgn. I tillegg ble årsgrenseverdien skjerpet fra 40 til 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Utslippstillatelser

Smelteverkene i parken må alle søke om og følge gitte utslippstillatelser fra Miljødirektoratet. De har selvrapporteringsansvar knyttet til egne utslipp i tillegg til at det foretas målinger og overvåking av en uavhengig tredjepart, SINTEF Molab. Alle aktørene er opptatt av

å følge gjeldende regelverk og holde seg innenfor sin konsesjon, i tillegg til å jobbe med forbedring av sine utslippstall. Dette har de vist gjennom store investeringer de senere årene i avanserte renseanlegg for utslipp til både vann og luft.

Felles utslippsproblematikk er også grunnen til at har mange av prosessbedriftene tatt initiativ til å etablere flere klynger som Arctic Cluster Team, for sammen å kunne finne frem til gode løsninger for å få en mer bærekraftig, grønn produksjon.

CO2-hub Nordland er også et annet eksempel på ambisjonene til industrien når det kommer til å redusere CO2 utslipp fra industrien. Prosessindustrien i Nordland samlet seg i 2018 i et felles arbeid med CO2-håndtering (fangst og lagring) Bedriftene har fått innvilget flere millioner i støtte fra Gassnovas CLIMIT-Demo program. Prosjektet er nå i startfasen og baserer seg delvis på forstudier gjennomført for noen år siden.

Tar grep

Støv og utslipp har vært på agendaen for bedriftene i Mo Industripark over år, og flere tiltak er satt i gang for å bedre situasjonen. Flere av bedriftene har investert eller har planer om å investere i enda mer avanserte renseanlegg i sine virksomheter. Nå samler bedriftene opp enda mer støv enn tidligere i tillegg til at rensingen av NOx, dioksiner, bly og kvikksølv nå også gjøres i gasser gjennom aktive kullfilter, og ikke bare mer tradisjonelle partikkelfilter.

Flere av bedriftene har også gått sammen om et omfattende feieprogram for å hindre støvflukt fra industrien i parken. Blant bedriftene som er med på å finansiere programmet er Mo Industripark AS, Celsa Armeringsstål, Elkem Rana, Ferroglobe Mangan Norway, Øijord & Aanes Entreprenørforretning og Harsco Metals Norway. Anleggsservice sine 5 feiebler leverte ca 4500 timer feiing i 2018 på fellesveinettet i industriparken. Feiing på industribedriftenes områder kommer i tillegg.

I tillegg er asfaltering av områder som tidligere var grus, beplantning og bruk av knust og siktet stein i stedet for sand som strømasser noen av mest virkningsfulle tiltakene som er gjennomført.

Historisk problematikk

Det første måleprogrammet for svevestøv i Mo

i Rana kom på Gruben i 1989, og i 1998 på Mo Kirkegård. Fra 2002 ble målemetodene lagt om, til kontinuerlige målinger, i motsetning til stikkprøver en gang i uka. Måleresultatene ble da mer korrekt, og de fanget også opp variasjoner fra dag til dag og gjennom døgnet.

Som en positiv konsekvens av støvproblemet i Mo i Rana rent historisk, er det bygd opp en solid fagkompetanse på støvmålinger og andre miljømålinger lokalt. SINTEF Molab er i dag landsledende på dette feltet, og har oppdrag over hele Norge. Dette bidrar til å skjerpe innsatsen i Mo i Rana for å finne gode tiltak for å redusere støvnedfall og svevestøv.

Moderne utstyr som feiebler kombinert med en rekke investeringstiltak på bedriftsnivå, samt et godt samarbeid mellom industrien og kommunen og Statens Vegvesen, gjør at Mo i Rana lykkes godt med å holde luftkvaliteten i Mo i Rana jevnt over god, som målingene viser.

Ytterligere målinger

I 2015-2016 utførte COWI for Miljødirektoratet i tillegg en screening undersøkelser av NO2 utslipp i en rekke norske byer. Etter screeningen ble flere steder, inkludert Mo i Rana, pålagt å måle NO2 utslipp i hele 2018. Resultatene fra målingene som ble gjennomført i 2018 viste lave nivåer langt under grenseverdier, og Miljødirektoratet har besluttet at videre målinger ikke kreves fra Miljødirektoratets side, og målingene ble avsluttet etter 2018.

Utdrag fra årsrapporten 2018 utarbeidet av SINTEF MOLAB:

«2017 og 2018 hadde de laveste antall PM10 døgnoverskridelser på 50 µg/m³ (hhv. 11 og 14) siden 2003, med unntak av i 2011 (12

overskridelser). I årene 2004 – 2007 lå antall årlige døgnoverskridelser på 43 – 94.»

«Resultatene fra 2018 er typiske for svevestøvkonsentrasjonen i Rana, og de samme trendene er målt år etter år. Figur 24 viser at vintermånedene januar- april + oktober-november har de høyeste PM10-konsentrasjonene. Det er i disse vintermånedene at de fleste døgnoverskridelsene forekommer, og april skiller seg spesielt ut.»

FAKTA OM LUFTFORURENSING

- Det er flere forhold som påvirker mengden av luftforurensning. Dette kommer an på utslippsmengder fra ulike kilder, nærhet til forurensningskilder og lokale meteorologiske og klimatiske forhold.
- De viktigste kildene til luftforurensning er utslipp fra vegtrafikk, boligoppvarming og industri, samt utslipp fra skip i havn.
- Det er mest luftforurensning om vinteren. Dette skyldes blant annet at det da er høyest utslipp fra flere kilder, som vedfyring, bruk av piggedekk og eksosutslipp ved bruk av kald motor i kuldegrader. I tillegg forekommer meteorologiske inversjoner som gir dårligere spredningsforhold om vinteren. Dager med sterk kulde, vindstille og tørt vær vil for eksempel gi større konsentrasjon av svevestøv i Industriparken og dens nærhet.
- For svevestøv PM10 er grenseverdien for årsmiddel 25 µg/ m³, og antall døgnoverskridelser 30 døgn. Døgnmiddelgrensa er 50 µg/ m³.
- Årsmidlet svevestøvkonsentrasjon i 2018 i Mo i Rana var 18 µg/ m³ for PM 10, noe som er den laveste konsentrasjonen siden målingene startet i 2003.
- For PM 2,5 er grenseverdien for årsmiddel 15 µg/ m³ og var i 2018 8,9 µg/ m³

SINTEF MOLAB		SINTEF	
RANA KOMMUNE		SINTEF Molab as Org. nr.: NO 953 018 144 MVA Postboks 611 8607 Mo i Rana www.sintefmolab.no Tlf: 404 84 100	
Fakturamottak POSTBOKS 173		Ordrenr.: 33181	
8601 MO I RANA		Rapportref.: Årsrapport 2018_rev 2	
		Bestillingsnr.: Antall sider + bilag: 28 Dato: 21.03.2019	
ÅRSRAPPORT			
Luftovervåkingsprogram Mo i Rana 2018			

Aud Eliassen (t.v.) og Solfrid Vatshaug har kommet over mange historiske skatter underveis, her med noen av Jernverkets første protokoller.

Jernverksarkivet får nytt hjem

I flere måneder har to driftige damer med lang fartstid hos gamle Norsk Jernverk og Mo Industripark AS, jobbet iherdig med å pakke ned arkivet etter AS Norsk Jernverk, som nå får et nytt hjem hos Arkiv i Nordland.

Et viktig oppdrag

På mer enn 500 hyllemeter med arkiv etter Jernverket og Koksverket finner man styreprotokoller, historiske avtaler, timestemplingskort, publikasjoner, tappeprotokoller og andre papirer i hopetall. Arkivet dekker i all hovedsak «jernverksperioden» fra 1946-1989, men det er også en god del dokumenter datert før dette i arkivet.

– Jeg blir så ydmyk, sier Solfrid Vatshaug mens hun blar forsiktig gjennom et gammelt dokument datert 1893. Det er gåsehudstoff, sier hun.

Industrivirksomheten i Mo Industripark i dag har røtter som går flere hundre år tilbake i tid. Ranas industrihistorie kan deles opp i flere faser og er også en betydelig del av nasjonal industrihistorie. De to damene som har fått det ærefulle arkivoppdraget, har også hatt anledning til å se gjennom en god del av dokumentene, noe som var nødvendig for å sortere innholdet riktig før nedpakking.

– Det har blitt noen studietimer her nede underveis, smiler Aud og tilføyer at det er utrolig mye gøy materiale med historisk sus over seg.

Tilgjengeliggjøring

Arkivet etter virksomheten til AS Norsk Jernverk har for det meste stått tørt lagret i kjelleren på det første administrasjonsbygget til Jernverket, det som i dag er kjent som «Gulbygget» i Mo Industripark. Det har vært et ønske fra arvtakeren til Jernverket, Mo Industripark AS, om å flytte arkivet til et mer egnet sted samt å gjøre materialet tilgjengelig for publikum med tiden.

Adm. dir i MIP AS, Arve Ulriksen, er fornøyd med at jobben nå er i gang.

– Vi har vært opptatt av å ta vare på arkivet, noe vi også har gjort etter beste evne i årenes løp. Men vi mangler arkivfaglig kompetanse i tillegg til at vi gjerne skulle sett mye av materialet tilgjengeliggjort i form av digitalisering for våre etterkommere, forklarer Ulriksen.

Stor nasjonal betydning

MIP AS har i en del år allerede jobbet med å få på plass en avtale om avlevering av det som ikke kan kalles annet enn norsk industrihistorie. Senhøstes 2018 kom vurderingen fra Arkivverket som slo fast at «Jernverksarkivet» er av stor nasjonal betydning og burde tas vare på, slik også Arkiv i Nordland vurderte det. MIP AS bevilget derfor en halv million for å få arkivet flyttet til Bodø og Arkiv i Nordland for oppbevaring i egnede magasiner.

Selv om årene har gått, er Ulriksen opptatt av å ta vare på historien.

– Det begynner allerede å bli lenge siden Jernverket ble lagt ned, og vi må gjøre vårt for å sørge for at den oppvoksende slekt, ikke bare i landsdelen men også i Norge, kjenner norsk industrihistorie. Derfor har vi bevilget midler til flytteprosjektet som nå er i gang.

Arkiv i Nordland har vært på befaring på Mo flere ganger og har bistått med arkivfaglig kompetanse under planleggingen av nedpakkingen.

Historisk skattekamer

Aud har flere tiår bak seg med arkiverfaring i arkivet hun nå er i gang med å pakke ned sammen med Solfrid. Selv om Solfrid også har lang fartstid i Mo Industripark AS, påpeker hun at det er det Aud som har arkivkompetansen og derfor er sjefen. De mener likefullt begge at de jobber godt sammen.

– Det er kjempespennende å ha fått dette oppdraget, det er artig stoff. Aud har jo gått her et helt liv, det er hun som er basen her og vet av ting og kan ting, sier Solfrid med et smil.

– Vi er et fint team, poengterer Aud før Solfrid skyter inn; ja vi er skikkelig samkjørt nå, god fordeling.

Damene har kommet over mange skatter blant arkivmaterialet, blant annet kontraktsdokumenter og korrespondanse mellom den Norske stat og forretningssyndikatet til mannen bak Dunderland Iron Ore Company, Tomas Alva Edison datert tidlig på 1900-tallet.

– Jeg har lært mye nytt også underveis som jeg ikke visste om, forteller Solfrid og viser blant annet frem det hun konkluderer med er en gammel styremøteprotokoll datert like før andre verdenskrig.

– De hadde planene i orden, tilføyer Aud Eliassen.

Solfrid Vatshaug (t.v.) og Aud Eliassen lytter nøye mens prosjektleder hos Arkiv i Nordland Solveig H. L. Jensen forklarer hvordan arkivskuffene må pakkes og merkes.

Største avlevering noensinne

Prosjektleder i Arkiv i Nordland, Solveig Lindbach Jensen sier arkivet er i god forfatning og inneholder mye spennende.

– Prosjektet, som har en ramme på en drøy million, er nå igangsatt og vi ser fram til å få arkivet til vårt depot, slik at flere kan få glede av arkivet etter Jernverket. Det vil naturligvis knytte seg ytterligere kostnader med katalogiseringsarbeidet, da hver arkivboks og protokoll skal gjennomgå og registreres. Vi kommer til å søke statlige midler gjennom Arkivverket for å kunne gjennomføre prosjektet tilfredsstillende, sier

Jensen, som allerede har mottatt den første containeren med over 100 flytteesker med arkivmateriale, forklarer Jansen.

– Det er viktig at denne delen av vår nasjonale industrihistorie blir ivaretatt og synliggjort. Arkiv i Nordland er veldig glad for at Mo Industripark AS tar ansvar for arkivet, og bidrar økonomisk til at vi kan få flyttet arkivet, katalogisert og tilgjengeliggjort historien til Norsk Jernverk AS. Det er et eksempel til etterfølgelse, konstaterer hun.

Dette er den største avleveringen av arkiv fra en privat aktør som Arkiv i Nordland har mottatt.

To containere fulle

Selv om Solfrid og Aud allerede har tilbragt utallige timer under bakken med lite dagslys og mye støv, er det enda noe som gjenstår av nedpakkingen. To store containere fulle av rundt 250 flytteesker er allerede sendt oppover til Bodø, som mottok den første containeren i begynnelsen av mai. Nå tar damene, som begge er gått av med pensjon, seg en velfortjent ferie før de gjenopptar arbeidet etter sommeren. Da skal enda flere hyllemeter med arkiv pakkes ned.

– De blir bra med en pause nå. Det er så fint ute når sommeren kommer, så det gleder jeg meg til å nyte. Når arkivet har ligget trygt og godt i så mange tiår her nede, tror jeg det skal gå bra om det ligger i noen måneder til. Dessuten har de nå fått litt å puske med der oppe i Bodø med et par hundre esker, det kan være de synes det er greit å få arkivet i flere puljer, avslutter Solfrid med glimt i øyet.

– Det begynner allerede å bli lenge siden Jernverket ble lagt ned, og vi må gjøre vårt for å sørge for at den oppvoksende slekt, ikke bare i landsdelen men også i Norge, kjenner norsk industrihistorie. Derfor har vi bevilget midler til flytteprosjektet som nå er i gang, sier Adm. dir i Mo Industripark AS, Arve Ulriksen. Her er daglig leder ved Arkiv Nordland, Ketil Jensen (fv.) Arve Ulriksen, Solfrid Vatshaug, Aud Eliassen og Solveig H. L. Jensen, Arkiv i Nordland rundt juletid i fjor.

Bak fra venstre: Carles Rovira, Francesc Rubiralta, Susanne M. Nævermo-Sand og Utku Öner. **Midtre rad fra venstre:** Leon Matheo Bergeng, Linnea Kristoffersen-Sund, Felix Rones Bergeng og Sondre Tostrup Sandnes. **Foran fra venstre:** Ingrid Andreassen Mikalsen, Anna Kristoffersen-Sund, Kajsa-Tua Nævermo-Sand. Shawn Tobias Berg fra CelsaKidz var ikke tilstede ved fotografering.

Løpsfest for alle

Celsastafetten har siden den første gang ble arrangert i 2015, blitt en real publikumsfest både ute i løypa og i målområdet på Revelneset, mindre enn hundre meter fra Celsas industritomt. I år deltok 125 lag, og hele 1050 løpere stilte på startstreken, og med det satte de så vidt ny deltakerrekord.

Bakgrunnen for Celsastafetten har hele tiden vært å fylle et tomrom i løpstilbudet på Helgeland, og samtidig få tatt i bruk det fantastiske området i Klokkehagen. Mange motiveres til å mosjonere litt ekstra hele året ved å ha noen slike milepæler å se frem til, men ikke alle har anledning til å reise til for eksempel Oslo for å delta på stafett.

Løpsgeneral i Celsa, Rolf-Arne Hanssen, var meget godt fornøyd med deltagelsen, og strålte om kapp med sola etter at alle løperne hadde kommet seg i mål.

– Vi er nå blitt den største stafetten i Nordland. Det er selvsagt mest lag fra Rana, men i år hadde vi også fire lag fra Nesna, et par fra Sandnessjøen og et fra Korgen. Dessuten hadde vi svenskebesøk, da tre lag fra Tärnaby gjestet løpet, forteller han.

Besøk fra Spania

Celsa stiller alltid sterkt på sitt eget arrangement, og de har en fin miks på lagene som er på startstreken. Daglig leder Carles Rovira var med på Celsastafetten for to år siden, og var med også denne gangen.

– I år var det ikke bare daglig leder vi fikk ut i løypa. Også eieren av Celsa Group, Francesc Rubiralta, stilte opp for å løpe, forteller løpsgeneral Rolf-Arne Hanssen.

– Vi har vært på han i noen år, og endelig passet det. Han la sin årlige sikkerhetsrunde til denne tida, og han kom oppover hit noen dager tidligere enn han ellers ville gjort, slik at han fikk være med på å løpe stafett, legger han til.

Rubiralta selv var svært glad for å kunne ta del i det flotte arrangementet, og rimelig fornøyd med egen innsats.

Full fart ut av startblokkene! Representanter fra Evry – Card is King (109), Helgeland Kraft (112), Åga IL G2004 (317), BeeGees, B-G Entreprenør (100), Statens Innkrevingssentral (127), Polarsirkelen vgs idrett (123) og Elkem Rana O2 (107) legger i vei sammen med et stort kobbelt ivrige løpere.

CELSASTAFETTEN

- Løpsstafett med 8 etapper.
- Stafettløypa er 12,8 km lang.
- Primært for bedriftsidrettslag, men har også egen klasse for idrettslag.
- I tillegg mulig med individuelt løp, hele løypa eller kortere løype (ca. 7 km).
- Arrangeres av Celsa Armeringsstål BIL.

– Dette var første gang for meg, og det var flott å kunne være med. Det jeg likte aller best her er atmosfæren. Det er et veldig familievennlig tiltak, der både barn og voksne løper side om side, sier Celsa-presidenten.

– Her var det definitivt gode vibrasjoner, og så er det en veldig sunn konkurranse der folk konkurrerer for moro skyld, men også for å vinne, smiler han videre.

– Selv fikk jeg løpe sjarmøretappen inn til mål, og jeg merket at Carles og de andre ventet litt nervøst på meg i målområdet, ler han.

Carles Rovira var like smilende som sin sjef og eier.

– Vi er både glade og stolte over å være med på dette her i Mo i Rana. Glede er kanskje stikkordet for det vi føler nå i etterkant, konstaterer han.

– Skal jeg oppsummere selve løpinga kort, er det intens spenning før start, for så å gi alt du har i fem-seks minutter. Så er man helt utslitt i ti minutter, og nå er alt bare glede igjen. Nå er jeg klar for hamburgeren, sier han med et smil.

Celsa stilte med syv lag til start, og Rubiralta og Rovira var enige om at den interne konkurransen mellom disse lagene kanskje var den hardeste.

– Den konkurransen varer jo på en måte et helt år, dersom man ønsker å få revansje, ler de begge.

Sjarmøretappen er unnagjort og Mellomvika Bedriftsidrettslag 2 (435) er trygt i mål. Armene kan heves!

– Dette var et imponerende arrangement, og jeg vet ikke om noe lignende i Spania, avslutter presidenten.

Mange barn med

Celsastafetten er ikke kun for de voksne, og Susanne M. Nævermo-Sand tok initiativ til å få på plass eget barnelag fra Celsa.

– Denne gangen klarte vi å tromme sammen et lag med barn og barnebarn av Celsa-ansatte, noe vi synes var veldig stas. CelsaKidz er i alderen fra 8 til 14 år, og stilte til start med egne løpeskjorter. Nå etter løpet skal de dra ned til Ranahallen sammen for å se på André Villas FMX-show, forteller Nævermo-Sand, som var lagleder for Celsas barnelag.

CelsaKidz hadde eget telt i målområdet, og barna syntes det var stas å være med på løpet.

– Det var veldig gøy å løpe, og ikke tungt i det hele tatt, sier ei av de som har gjort unna en etappe på dagens løp.

– Jo, jeg hadde den lengste oppoverbakken og den var litt slitsom, korrigerer en annen CelsaKid.

– Vi skal være med neste år hvis vi får lov, sier de i kor.

Værgudene spilte også på lag, og Celsastafetten 2019 ble altså en formidabel suksess for både unge og eldre. Og for både de som sliter ut sine løpesko og de som kanskje trives best med annet fottøy på beina.

Internasjonale studenter: – Mo Industripark beviser at sirkulær økonomi fungerer

23 mastergradsstudenter fra Norge, USA, Estland og Russland besøkte nylig Mo Industripark for å se hvordan sirkulær økonomi fungerer i praksis.

Den største delen av gruppen som besøkte Mo Industripark (MIP) i Mo i Rana, var studenter ved det internasjonale mastergradsprogrammet i energiledelse, «MSc in Energy Management: International Governance and Business». Utdanningsprogrammet er et samarbeid mellom Handelshøgskolen og Nordområdesenteret ved Nord Universitet og MGIMO University i Moskva.

Studentene tilbringer første semester ved sine hjemmeinstitusjoner, det andre semesteret er russiske og norske studenter sammen i Bodø, mens de i tredje semester studerer sammen i Moskva. I fjerde semester skriver alle masteroppgaver ved sine hjemmeinstitusjoner. I tillegg besto gruppen av russiske studenter fra St. Petersburg, Tyumen, Ukhta og Arkhangelsk i Russland, som er i Bodø å ta et utvekslingssemester.

– Veldig relevant

– Emnet «Sirkulær Økonomi» er en del av den internasjonale mastergraden i energiledelse. Dette emnet inngår i år for første gang i programmet, så det er relevant for oss å vise studentene hvordan sirkulær økonomi fungerer i praksis, forteller Elena Dybtsyna, førsteamanuensis ved Handelshøgskolen og Nordområdesenteret i Bodø.

Hun var til stede under administrerende direktør i Mo Industripark AS, Arve Ulriksen, sitt innlegg på Nordområdesenterets januarseminar og ba om å få komme på besøk til industriparken med studentene. – Dette er midt i blinken for oss. Vi har hatt mange spennende foredrag om sirkulær økonomi, men det er bedre å se det i praksis, konstaterer Dybtsyna.

Entusiastiske studenter

Studentene selv var entusiastiske etter besøket i Mo Industripark, der de fikk omvisning i parken, presentasjon av prosjektet MIP Bærekraft og fremtidige utviklingsprosjekter ved Mo Industripark AS og en omvisning hos Celsa Armeringsstål AS. Sistnevnte gjenvinner rundt 700,000 tonn skrapmetall hvert år, tilsvarende to Eiffeltårn i uken. Besøket ble avsluttet med foredrag og gruppearbeid på Campus Helgeland før returen til Bodø.

– Vi har bare rukket å skrape litt på overflaten, men jeg vil gjerne lære mer om industriparken, og jeg kunne tenke meg å tilbringe praksisperioden her fordi jeg ønsker å gå dypt og grundig inn i integrerte industrielle systemer. I Russland det er mange industriklynger, men de er dessverre er ikke så utviklet som denne. Jeg ser på Mo Industripark som et industrielt mesterverk, sier Petr Kruzhilin, som er født i Murmansk, oppvokst i St. Petersburg, og som nå studerer ved MGIMO-University i Moskva.

Vil bidra selv

Han håper at han med sin utdanning og erfaring kan bidra til å bygge lignende industriklynger i hjemlandet.

– Jeg ble virkelig imponert og overrasket fordi alle systemene i industriparken er knyttet til hverandre, og ingenting sløses bort. Folk her har bygd opp et smart samfunn som bruker smart teknologi og som bryr seg om miljøet. Det er fantastisk, sier Kruzhilin.

Også Morten Hals fra Kongsberg er fornøyd med utbyttet av besøket.

– Studiet er akademisk orientert, så det har vært interessant og verdifullt å se sirkulær økonomi i praksis. Jeg er også imponert over logistikken, sier Hals, som har en bachelor i logistikk.

Ambisiøse klimamål

– Jeg er imponert, bare over målestokken og ekspansiviteten til industriparken i seg selv, men også over hvordan alt er forbundet med hverandre, sier Mark D. Siatta fra Chicago i USA.

Han trekker spesielt fram erfaringene fra besøket hos Celsa:

– Det har vært svært interessant å se hvor mye av økonomien som er sentrert rundt sirkulærøkonomi, og at man gjør det til et konkurransefortrinn og til fulle utnytter resirkulert stål. I tillegg har Celsa og MIP klimamål for 2030 og 2050 som kan virke ambisiøse, men som faktisk er realistiske i tråd med det de allerede gjør, slår han fast.

– Mye av det vi lærer på forelesningene er teoretisk, men nå har vi fått se at industriparken faktisk gjør det vi lærer om. De jobber slik vi hører fra forskerne at vi burde gjøre. Det er den store forskjellen, sier Siatta.

– Et praktisk bevis

– Jeg var overrasket over å se det praktiske beviset for at sirkulærøkonomi, som virket som en ganske ideologisk teori, faktisk fungerer i praksis. Vi har hørt om dette og hvilke utfordringer bedriftene i Mo Industripark møter på daglig basis, og hvordan de overvinne dem i denne fullintegrerte industriparken, avslutter Petr Kruzhilin.

23 mastergradsstudenter fra Norge, USA, Estland og Russland besøkte Mo Industripark for å lære om sirkulær økonomi.

Nytt samarbeid med nordnorsk samfunnsbygger

En aktør med solid forankring i landsdelen viste seg å være den mest konkurransedyktige da Mo Industripark AS gjennomførte en anbudsprosess i høst. I disse dager formaliserer MIP-konsernet samarbeidet med sin nye bankforbindelse, SpareBank1 Nord-Norge.

Fra venstre: Arve Ulriksen, adm. dir Mo Industripark AS; Hilde M. Nikolaisen, SNN; Tor Magne Aanonli, banksjef SNN Mo i Rana; Trude Glad, konserndirektør SNN Helgeland og Salten; Svein Borhaug, kundeansvarlig, konsernkundeavdeling SNN; Anette Skog-Lillevik, regnskapssjef MIP AS; Eva Monica Hestvik, økonomidirektør MIP AS, Raymond Nordberg, Controller MIP AS; Vidar Bakken, banksjef konsernkundeavdeling SNN; Jan Gabor, markedsdirektør MIP AS

Flere interessenter meldte seg da MIP-konsernet la bankforbindelsen sin ut på anbud i andre halvdel av 2018. Økonomidirektør i MIP-konsernet, Eva Monica Hestvik, var spent i forkant av prosessen, som hadde som mål å sikre solide vilkår for et selskap med flere ambisiøse infrastrukturprosjekter på trappene.

– Det er naturlig for oss å ta en gjennomgang av våre betingelser fra tid til annen, og vi mener det blir riktig at flere aktører får den samme muligheten til å presentere sine tjenester for oss. Derfor valgte vi å lyse ut våre banktjenester i fjor høst selv om vi var fornøyd med forbindelsen vi hadde, forklarer Hestvik.

Etter en lengre prosess med flere runder og god dialog med de involverte, falt valget til slutt på SpareBank1 Nord-Norge (SNN).

– SNN viste seg å være den mest konkurransedyktige, og derfor bytter vi

nå, forteller Hestvik og tilføyer at den nye bankforbindelsen vil gjelde for Mo Industripark AS og datterselskapene MIP Industrinett AS og Rana Industriterminal.

Røtter i Nord

At det var nettopp en nordnorsk aktør som kunne levere det beste tilbudet, er administrerende direktør i Mo Industripark AS, Arve Ulriksen glad for.

– For oss som eiendoms- og infrastrukturaktør i Nord-Norges største industripark, var det svært gledelig at vår nye bankforbindelse har solide røtter i nord og god forståelse for nordnorsk næringsliv. SNN kanaliserer også betydelige summer tilbake til samfunnet gjennom samfunnsløftet, og er sånn sett en solid samfunnsbygging i nord. Derfor passer vår nye bankforbindelse også godt inn i vår strategi som samfunnsaktør, selv om dette var en utilsiktet bonus, sier Ulriksen.

Samfunnsbygger

For SpareBank1 Nord-Norge har det stor betydning å få en vesentlig industriaktør som MIP inn i sin portefølje, og konserndirektør for Helgeland og Salten Trude Glad påpeker at landsdelen kan ha flere fordeler av at næringslivet samhandler.

– At MIP valgte oss er vi selvsagt svært glad for. Det viser først og fremst at vi er konkurransedyktig på både vilkår og tjenester – noe som er et mål for oss isolert sett. Samtidig er det betydelige synergier i å samarbeide med en organisasjon som betegner seg selv som en samfunnsaktør. Ønsket om å bidra til utvikling i nord er felles for SNN og MIP, og jo flere aktører som tenker utvikling av landsdelen jo sterkere vil landsdelen bli. I en stadig mer global konkurranse kan det være utslagsgivende for Nord-Norge, sier konserndirektøren.

FOLK I PARKEN

Ken Roger Rikardsen (35)

Stilling: Jeg er maskinfører her for Anleggs-Service.

Når startet du i jobben?

Jeg begynte her i mai i fjor.

Hva er det beste med jobben din?

Det beste med jobben er at den er veldig variert, og man går ikke til det samme hver dag.

Hva ville du gjort hvis du var sjef i en uke?

Da ville jeg gitt alle sammen fri ei uke.

Matpakke eller kantine?

Matpakke.

Nett eller papiravis?

Foretrekker nett.

Hva gjør du på fritida?

Da er jeg stort sett sammen med familien og barna, og tar det med ro. Jeg har ikke noe fast hobby eller fritidsaktivitet jeg deltar på.

Tor Lian (57)

Stilling: Jeg jobber som anleggsleder/prosjektleder i Anleggs-Service.

Når startet du i jobben?

Her har jeg vært siden september 2016.

Hva er det beste med jobben din?

Det er en veldig variert jobb. Det kan være alt fra oppdrag og bygg her i parken, til å være byggeleder på kraftverkene oppe i Leiråga.

Hva ville du gjort hvis du var sjef i en uke?

Ja, si det! Jeg har det helt greit, så jeg tror jeg ikke ville gjort noen endringer.

Matpakke eller kantine?

Vi kjøper inn brød og pålegg til kontoret, så på en måte blir det vel matpakke.

Nett eller papiravis?

Det er nett jeg bruker, selv om jeg synes det er bedre å holde i papiravisen.

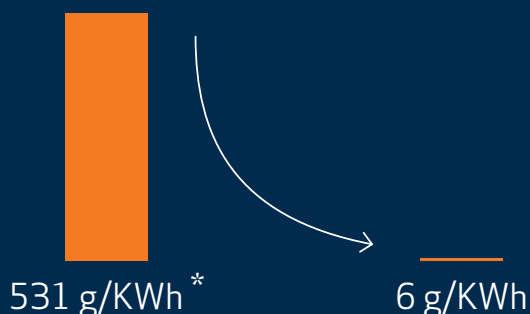
Hva gjør du på fritida?

Da går det i fuglehund! Jeg har to Gordonsettere, og de trenger sitt. Det blir jakting i sesongen og trening ellers, og så deltar jeg litt på prøver og utstillinger. Så får jo jeg min daglige trim på den måten også.

Gjør bedriftens fotavtrykk grønt.

Velg 100 % fornybar strøm hos Helgeland Kraft og reduser bedriftens klimaavtrykk fra 531 g/KWh til 6 g/KWh CO₂.

Kontakt oss for å gjøre et grønt valg.

JUBILANTER

60 år

Gunn Lillian Trones
Rana Gruber AS
04.07.1959

Helge Andreas Knapstad
Celsa Armeringsstål AS
29.07.1959

Torbjørn Malmhaug
Celsa Armeringsstål AS
27.07.1959

Morten Anton Langvatn
Ferroglobe Mangan Norge AS
15.07.1959

Geir Bergeng
Ferroglobe Mangan Norge AS
30.07.1959

Bjørn Kleftås
MIP Industrinett
01.04.1959

Geir Killi
Miras Solutions
09.08.1959

50 år

Odd Johan Søfting
Celsa Armeringsstål AS
09.06.1969

Katarina Morrone
Celsa Armeringsstål AS
05.06.1969

Frank Åsheim
MOMEK Techteam AS
20.04.1969

Ronald Andersen
MOMEK Techteam AS
16.08.1969

Katrine Sakrihei Kleven
MOMEK AS
20.08.1969

Nicolae Ciobarcianu
MOMEK Personnel AS
05.06.1969

Filip Dimitru
MOMEK Personnel AS
19.07.1969

Costica Dragan
MOMEK Personnel AS
26.07.1969

40 år

Truls Jenssen
Øijord & Aanes Entreprenør
21.04.1979

30 år

Kyrre Mandelid
Mo Industripark AS
28.07.1989

TAKK

Angående min pensjon: Takk for gaver fra bedrift og arbeidskollegaer, særlig til de søte gutter i strengen.
Mvh Trond Johansen, Celsa Armeringsstål AS

JUBILEUM

I løpet av juni feirer tre ansatte 40 år i samme bedrift.
Det er Tore Kildal, Steinar Iversen og Baard Strand ved Celsa Armeringsstål. Vi gratulerer!

Din logo eller annonse i Gule Sider? Vi tilbyr flere ulike størrelser.
Ta kontakt med tonje.nermark@mip.no for tilbud.